

KASIM 2016

Takvim ve Öngörüler

- ABD Başkanlık Seçimi Bekleniyor
- 2017 için Dünya'da İlimli Büyüme Beklentisi
- Kamu Harcamaları İle Büyüme Desteklenecek
- Siyasi ve Jeopolitik Riskler Etkili oluyor

İçindekiler:

- Beklentiler 1
- Takvim 2
- Öngörüler 3
- Bilgi Yönetimi 4

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

ABD'de Başkanlık Seçimi

ABD ve dünyanın geri kalanı 8 Kasım tarihinde yapılacak Başkanlık seçimi sonuçlarını beklemektedir. Adaylardan Clinton ile ilgili yeniden başlatılan soruşturma seçim sonucuna ilişkin belirsizliği artırmıştır. Clinton ve Trump'ın seçilme olasılıkları birbirine yakındır. Dünya Clinton'ı daha makul bir aday olarak görürken, Trump'ın vaatleri ve politika tercihleri endişe yaratmaktadır. Seçim sonucu ABD'nin ekonomi, dış politika ve güvenlik siyasetini de şekillendirecektir. Clinton'ın mevcut politikaları sürdürmesi beklenirken, Trump radikal değişikliklere gidebilecektir.

Küresel Mali Piyasalar Beklemede

Küresel mali piyasalar da ABD Başkanlık seçimi sonucunu beklemektedir. Buna bağlı olarak iyimser ve sakin bir süreç yaşanmaktadır. Clinton'ın seçilmesi ile FED faiz artışının önünün açılması, doların güçlenmesi, ABD varlıklarının değer kazanması beklenmektedir. Trump'ın kazanması halinde ise doların zayıflaması, Altın ve Japon Yeni gibi güvenli liman araçların değer kazanması, ABD varlıklarının ise değer kaybetmesi beklenmektedir. Gelişen ülke para birimleri ise her iki adayın seçilmesi halinde de zayıflayacaktır.

2017 için İlimli Beklentiler

2017 yılına ilişkin olarak dünya ekonomisi ve dünya ticareti öngörülerini açıklanmaya başlamıştır.

2016 yılında yüzde 2,4 büyüyen dünya ekonomisinin 2017 yılında yüzde 2,8 büyümesi beklenmektedir. Gelişmiş ülkeler yüzde 2,2, gelişen ülkeler ise yüzde 4,5 büyüyecektir.

Dünya mal ticareti 2016 yılında miktar olarak yüzde 1,7 büyürken, değer olarak yüzde 4,0 küçülmüştür. 2017 yılında ise dünya mal ticaretinin miktar olarak yüzde 2,5, değer olarak ise yüzde 5,0 büyüyeceği öngörülmektedir.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Büyüme İle Kamu Harcamaları Tetikleyecek

2017-2019 yıllarını kapsayan orta vadeli program açıklanmıştır. 2016 yılında ekonomik büyüme yüzde 3,2 olarak tahmin edilmektedir. 2017 yılında ise ekonomik büyüme yüzde 4,4 olarak hedeflenmektedir. Ekonomide yaşanan yavaşlamanın tetiklenmesi için ise kamu harcamaları kullanılacaktır. 2017 yılında kamu yatırım harcamaları yüzde 30 artmakta ve bütçe açığı da yükselmektedir. 2017 yılında diğer makroekonomik hedefler için ise kendi içinde tutarlı ve temkinli hedefler belirlenmiştir.

Siyasi ve Jeopolitik Riskler Artıyor

Siyasi ve jeopolitik riskler giderek artmakta olup makroekonomik göstergeleri etkilemektedir. Başkanlık sistemine ilişkin anayasa değişikliği ve 2017 yılında referandum ve seçim olasılıkları

belirsizlikler yaratmaktadır. Suriye ve Irak'ta ise yaşanan gelişmeler kapsamında Türkiye'nin sıcak çatışmaya girme riski artmaktadır. Artan bu belirsizlik ve riskler en çok döviz kurlarında yükseliş olarak hissedilirken, yükselen döviz kurları tüketim eğilimini sınırlamakta ve döviz borçlusu işletmeleri de zorlamaktadır.

Merkez Bankası Faiz İndirimine Ara Verdi

Para politikasında sadeleştirme hedefi çerçevesinde yedi aydır faiz indiren Merkez Bankası yükselen döviz kurları ve artan riskler nedeniyle Ekim ayında indirim ara vermiştir. Döviz kurlarındaki artışın fiyatlar üzerindeki baskısı da hissedilmeye başlamıştır. Buna rağmen Merkez Bankası koşulların elvermesi halinde faiz indirimlerine devam etmek

istemektedir. Enflasyon beklentileri ve döviz kurları seviyesi faiz kararlarında belirleyici olacaktır. Mevcut riskler ve beklentiler çerçevesinde Merkez Bankası'nın faiz indirim olasılığı önemli ölçüde azalmıştır.

Bankalarda Faizleri İndirme Eğilimi Yayılıyor

Merkez Bankası'nın faiz indirimlerine rağmen banka kredi faizleri yeterince gerilememiştir. Buna bağlı olarak hükümetin de telkinleri ile birlikte bankalar faizleri indirme eğilimine girmektedir. Ancak mevcut kaynak ve maliyet yapısı değerlendirildiğinde bankaların faiz indirimlerinin ne kadar gerçekçi ve sürdürülebilir olduğu tartışmalıdır. Enflasyon ve özellikle mevcut riskler de faiz indirimlerini sınırlayacaktır.

Kasım 2016 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
	1 EKİM AYI ISM-PMİ İMALAT ENDEKS VERİLERİ TÜRKİYE, ABD,ÇİN	2 FED ABD MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	3 TÜRKİYE EKİM AYI ENFLASYON VERİSİ BANK OF ENGLAND İNGİLTERE MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	4 ABD EKİM AYI İŞSİZLİK VERİSİ STANDARD & POOR'S RATINGS SERVICES McGRAW HILL FINANCIAL TÜRKİYE NOTU	5	6
7 AVRUPA EYLÜL AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	8 TÜRKİYE EYLÜL AYI SANAYİ ÜRETİM VE PERAKENDE SATIŞ VERİSİ ABD BAŞKANLIK SEÇİMİ	9 AB TÜRKİYE İLERLEME RAPORU AÇIKLANACAK	10 TÜRKİYE EYLÜL AYI MOTORLU KARA TAŞIT VERİSİ	11 TÜRKİYE EYLÜL AYI CARİ AÇIK VERİSİ	12	13
14 AVRUPA EYLÜL AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	15 TÜRKİYE AĞUSTOS AYI İŞSİZLİK VERİSİ ABD EYLÜL AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	16 ABD EKİM AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	17	18	19	20
21	22 TÜRKİYE KASIM AYI TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	23 TÜRKİYE EKİM AYI KONUT SATIŞ VERİSİ	24 TCMB FAİZ KARARI TÜRKİYE KASIM AYI REEL KEŞİM VE SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ TCMB KASIM AYI KAPASİTE KULLANIM ORANI	25	26	27
28 TÜRKİYE KASIM AYI EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ	29 OPEC ZİRVESİ	30 TÜRKİYE EKİM AYI DIŞ TİCARET VERİLERİ TCMB FİNANSAL İSTİKRAR RAPORU				

ABD Başkanlık seçimi sonucu ABD ile ilişkilerde belirleyici olacak Suriye ve Irak'ta IŞİD ile mücadele Musul ve Rakka'da yoğunlaşıyor
Türkiye Suriye ve Irak'taki mevcut gelişmelerden rahatsız
Başkanlık sistemini içeren Anayasa değişikliğinin Meclise gelmesi bekleniyor
Fitch ara bir kararla yatırım yapılabilir kredi notunu düşürebilir
HDP milltevekilleri ve Cumhuriyet gazetesi ile ilgili kararlar Batı ile ilişkileri olumsuz etkiliyor

Mali Göstergelerde Öngörüler

Türk Lirasında Değer Kaybı

Türk Lirasında değer kaybı sürmektedir. Siyasi belirsizlikler ve tartışmalar siyasi riskleri, Suriye ve Irak'ta yaşanan gelişmeler güvenlik risklerini artırmaktadır. Merkez Bankası'nın faiz indirme isteği de Türk Lirasını savunmasız bırakmaktadır. Türk Lirası sepet kur olarak tarihin en zayıf seviyesine gerilemiştir. ABD Başkanlık seçimleri sonrası oluşacak küresel koşullar da TL'yi muhtemelen desteklemeyecektir. Türk Lirasında değer kaybı baskısı yılsonuna kadar sürecektir.

TL Faizlere Dışarıdan Müdahale

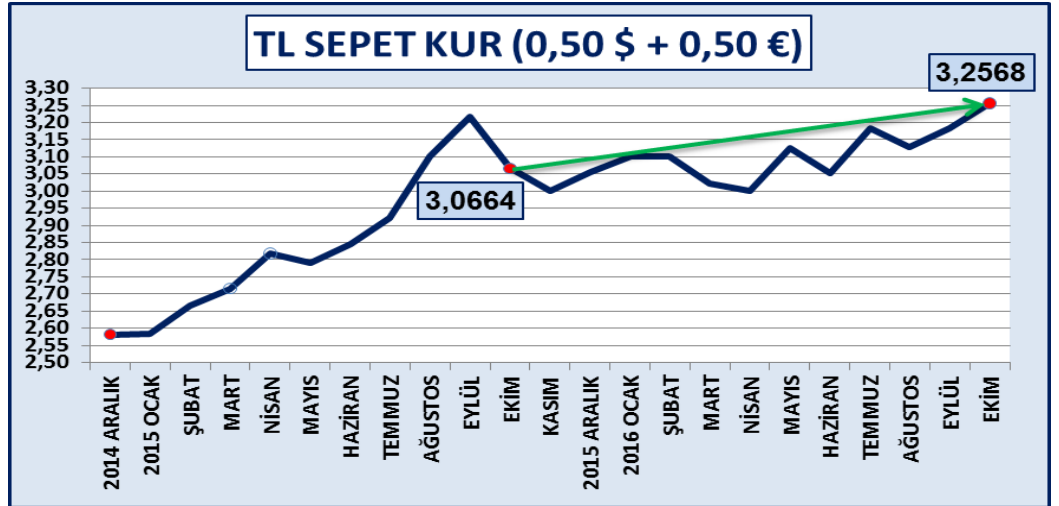
Türk Lirası faizlerde aşağı yön için Hükümetin önemli bir baskısı ve müdahalesi bulunmaktadır. Merkez Bankası faiz indirimine Ekim ayında ara vermiştir. Artan risk primleri nedeniyle Türkiye'nin tahvil ve bono faizleri ise yükselmektedir. Kaynak sıkışıklığı ile banka mevduat faizleri de yüksek kalmaktadır. Ancak bankalar gelen baskılar nedeniyle kredi faizlerini indirmeye başlamıştır. Türk Lirası faizlerde müdahaleler eşliğinde yön arayışı sürecektir.

Petrol Fiyatlarında Hayal Kırıklığı

Çok sayıda üretici ülkenin üretimini sınırlandırması üzerinde prensip olarak uzlaşmaya varması ardından petrol fiyatları 50 doların üzerine çıkmıştı. Ancak uzlaşmanın halen geniş katılımı bir anlaşmaya bağlanamaması nedeniyle petrol fiyatları yeniden 50 doların altına gerilemiş ve beklentilerde hayal kırıklığı yaratmıştır. Altın fiyatları ise ABD Başkanlık seçimi sonucunu beklemektedir. Euro dolar paritesi de dar bir bantta dalgalanmakta olup Clinton'ın seçilmesi halinde 1,10 altında kalıcı olacaktır.

- **Türk Lirası Zayıflıyor**
- **TL Faizlere Müdahale**
- **Dolar Başkanlık Seçimi Sonucunu Bekliyor**
- **Petrol Fiyatlarında Belirsizlik**

"Türk Lirası Sepet Kur En Zayıf Seviyesinde"

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

İktisadi faaliyetlerde Eylül ayında görülen göreceli toparlanma, Ekim ayında yerini yeniden duraklamaya bırakmıştır.

FETÖ ile mücadelenin iş dünyası üzerinde yarattığı etkiler, Başkanlık sistemi tartışmaları ile Suriye ve Irak'ta yaşanan gelişmelerin yarattığı riskler ve döviz kurlarında yaşanan artışlar tüketicileri ve reel sektörü olumsuz etkilemektedir.

Ekim ayında güven ve beklenti endekslerinde önemli gerilemeler yaşanmıştır. Hizmet sektörü, perakende sektörü ve inşaat sektöründe ise iş hacminde daralmalar olmuştur.

Konut satışlarında kampanya etkisi azalarak sürmektedir. Otomotiv satışlarında ise hızlı bir artış

yaşanmaktadır. Dayanıklı tüketim malları ve tüketici elektroniği ürünlerinde de kampanyalar ile satışlar desteklenmektedir.

Üretim tarafında kapasite kullanım oranı Ekim ayında geçen yılın üzerinde, ancak geçen ayın altında kalmıştır. İstanbul Sanayi Odası PMI endeksi Ekim ayında geçen aya göre toparlanmakla birlikte daralmayı gösteren 50 puanın hemen altında kalmıştır.

Dış ticarete ihracatta gerileme yavaşlayarak sürmektedir. İthalat ise sınırlı ölçüde artış göstermektedir. Dış ticaretin iktisadi faaliyetlere katkısı kademeli olarak yükselmektedir. Piyasada güven, ödeme ve tahsilat zorlukları da halen sürmektedir.

Normalleşme henüz başlamamıştır. Bu nedenle sektörler içinde ve arasındaki tedarik zinciri cılız kalmaktadır.

Bankalar ile kredi ilişkileri de FETÖ ile mücadele sürecinde zorlaşmıştır. OHAL uygulamaları çerçevesinde bankalar kredi kullandırmada kendi mevzuatlarının da getirdiği sınırlar ile oldukça temkinli davranmaktadırlar. Kredi ve ödeme sıkışıklığını Merkez Bankası'nın piyasaya verdiği artan likidite olanakları telafi etmeye çalışmaktadır.

İktisadi faaliyetler Kasım ve Aralık aylarında mevsimsellik katkısı ile toparlanmaya çalışacaktır. Ancak mevcut koşulların ve risklerin sürmesi toparlanmayı sınırlayacaktır.

- **Beklenti ve Güven Endekslerinde Zayıflama**
- **İktisadi Faaliyetlerde Duraklama**
- **Üretim ve Dış Ticarete Toparlanma Çabası**
- **Piyasalarda Güven ve Ödeme Sıkıntısı Sürüyor**

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Zeytinoğlu Caddesi
Sarıkonaklar İş merkezi
C Blok Kat:3 Daire:16
Akatlar/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

FAX:
(212) 3528796

E-MAIL:
info@esdh.com.tr

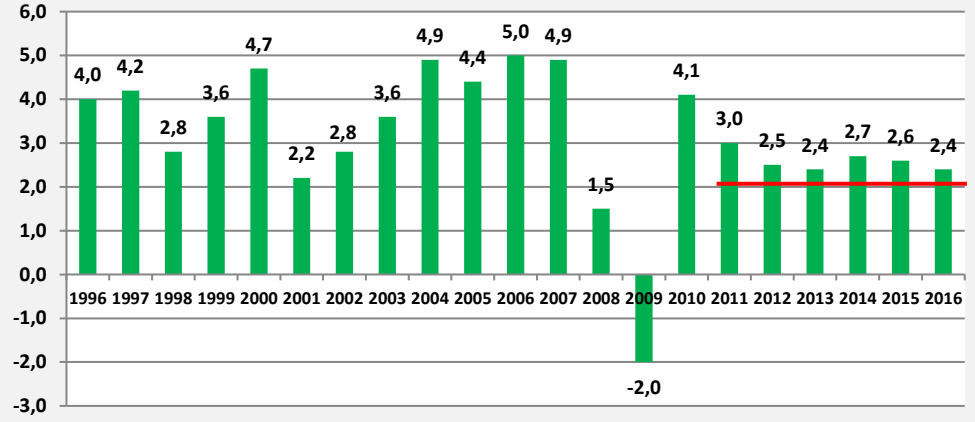
Web Adresi
www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi

Dünya Ekonomisinde Yavaşlayan Büyüme

DÜNYA EKONOMİSİ BÜYÜME YÜZDE

- Dünya ekonomisi 2008 küresel krizi ardından 2009 yılında küçülmüş, 2010 yılında ise yüzde 4,1 büyümüşü. 2011 yılında ise büyüme yüzde 3,0 olarak gerçekleşmişti.
- İzleyen yıllarda ise büyüme oranı giderek yavaşlamaktadır. Dünya ekonomisi 2016 yılında yüzde 2,4 ile oldukça yavaş büyüyecektir. Hem gelişmiş ülkeler hem de gelişen ülkelerde büyüme birlikte yavaşlamaktadır.
- G-20 ve diğer uluslararası işbirliği örgütlerinde büyümenin desteklenmesine yönelik alınan kararlar da şimdiki kadar çok etkili olamamıştır.
- Büyümedeki yavaşlama yapısal olup giderek kalıcı hale gelme endişesi yaşanmaktadır. Bu nedenle büyümenin desteklenmesi için yapısal iyileştirmelere ihtiyaç bulunmaktadır.

TEMEL GÖSTERGELER

	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM
Dolar/TL	2,9665	2,8300	2,8064	2,9568	2,8900	3,0180	2,9597	3,0058	3,1080
Euro/TL	3,2364	3,2148	3,1966	3,2940	3,2135	3,3506	3,2970	3,3608	3,4055
Euro/Dolar	1,0883	1,1381	1,1450	1,1132	1,1091	1,1173	1,1156	1,1239	1,0961
MB Politika Faizi %	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50
Gösterge Tahvil Faizi %	10,94	9,99	9,21	9,29	8,74	9,17	9,07	8,71	9,24
Cari Açık Yıllık Milyar \$	30,6	29,5	28,8	27,7	29,5	29,0	31,0		
TÜFE Yıllık %	8,78	7,46	6,57	6,58	7,64	8,79	8,05	7,28	7,16
Toplam Krediler Milyar TL	1.538,2	1.531,8	1.545,4	1.584,1	1.594,3	1.610,3	1.615,0	1.639,1	1.645,9
Brent Petrol Varil Dolar	36,66	40,16	48,13	49,55	49,68	42,46	47,04	49,06	48,30
Dow Jones Endeksi	16,516	17,685	17,774	17,787	17,930	18,432	18,400	18,308	18,142
BIST-100 Endeksi	75,814	83,268	85,328	77,803	76,817	75,406	75,968	76,488	78,536